

WYSTAWA „POLSKA. SIŁA OBRAZU” TO:

- obrazy najśłynniejszych polskich malarzy XIX wieku: Piotra Michałowskiego, Jana Matejki, Stanisława Wyspiańskiego, Jacka Malczewskiego i wielu innych
- przedstawienia postaci i wydarzeń, które ukształtowały historię Polski przedrozbiorowej i XIX-wiecznej
- pejzaże i folklor dawnej Polski
- przykłady malarstwa romantyzmu, historyzmu, realizmu, Młodej Polski
- pytania o wolność, prawo do buntu, bohaterstwo, porażki i zwycięstwa, tożsamość, wspólnotę, różnorodność
- dzieła, które ukształtowały narodową wyobraźnię
- opowieść o sile sztuki

Znajdź na wystawie przedstawienia postaci, miejsc, symboli, które miały wyjątkowe znaczenie dla Polaków w czasach rozbiorów. Skorzystaj z propozycji podanych na karcie lub poszukaj innych.

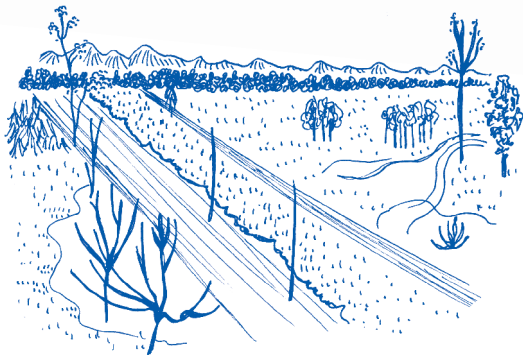
TADEUSZ REJTAN (1746–1780)

wstał się mężnym, choć rozpaczliwym oporem w czasie obrad sejmu, zatwierdzającego I rozbiór Polski (21 kwietnia 1773 roku). Gdy marszałek Adam Poniński rozkazał posłom opuścić salę obrad, ci karnie ruszyli ku wyjściu – tylko poseł Tadeusz Rejtan rzucił się na ziemię, aby zagrozić drogę wychodzącym, na znak niezgody na rozbiór państwa. W XIX wieku stał się symbolem oporu przeciwko upadkowi państwa polskiego.

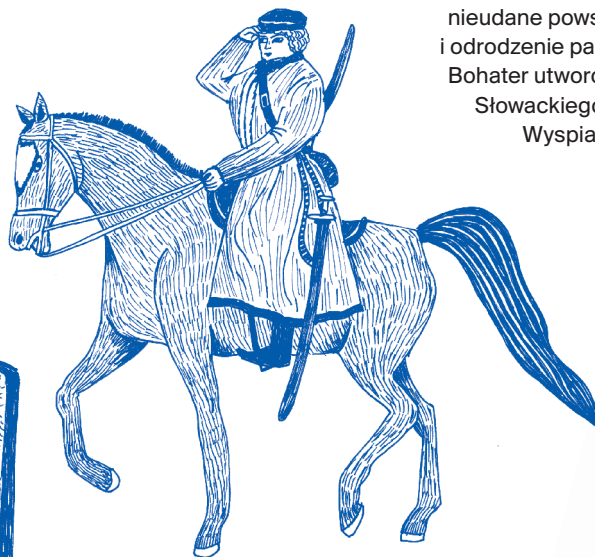
WERNYHORA

lirnik i wieszcz ukraiński, bohater ludowych podań i być może także postać historyczna z drugiej połowy XVIII wieku. Jego przepowiednie dotyczyły przyszłych losów Polski i Ukrainy. Przewidział rozbiory, nieudane powstania narodowe i odrodzenie państwa polskiego. Bohater utworów m.in. Juliusza Słowackiego i Stanisława Wyspiańskiego.

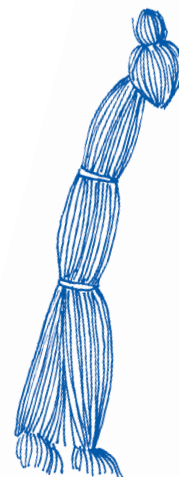
KOPIEC KOŚCIUSZKI

usypany w latach 1820–1823 na cześć Tadeusza Kościuszki, jako wyraz patriotyzmu i wspólnoty narodu polskiego pozbawionego przez zaborców własnego państwa. Jego powstanie było możliwe dzięki ofiarności wszystkich warstw społecznych, uczestniczących zarówno w powszechnej składce, ogłoszonej na łamach prasy w trzech zaborach, jak i w samym akcie wznoszenia kopca. Powstały dzięki wspólnym wysiłkom, stał się własnością narodową i uważany był za skrawek niepodległej Polski.

POWSTANIEC

symbol bohaterstwa, oddania sprawie narodowej, uznania jej za ważniejszą niż własne życie. Uczestnicy wszystkich powstań w czasach rozbiorów byli bohaterami dzieł literackich i plastycznych.

CHOCHOŁ

konstrukcja ze słomy, zakładana zimą na delikatne rośliny, by uchronić je przed chłodem. Jeden z najbardziej tajemniczych symboli pojawiających się w *Weselu* Stanisława Wyspiańskiego. Jako różany krzew, owinięty słomą na zimę, symbolizuje naród polski – uspijony niewolą, ale pełen ukrytych sił, który obudzi się i wywalczy niepodległość. Jednocześnie chocholi taniec to symbol bierności, niemożności zdobycia się Polaków na walkę i bunt.

STAŃCZYK

(OK. 1480 – OK. 1560)

nadworny błazen trzech Jagiellonów: Aleksandra, Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta. Uważany był przez siebie współczesnych za człowieka wykształconego, znawcę arkanów polityki. Legenda Stańczyka jako symbolu rozumnego sceptyka i patrioty zadumanego nad losem kraju była żywa w literaturze i sztuce XIX oraz początku XX wieku. Pojawił się m.in. w utworach Juliana Ursyna Niemcewicza i Stanisława Wyspiańskiego, na obrazach Jana Matejki i Leona Wyczółkowskiego.

WAWEL

krakowskie wzgórze, dawna siedziba polskich królów. W katedrze krakowskiej pw. św. Stanisława i św. Wacława odbywały się koronacje, tam także składano do grobu monarchów i wielkich Polaków. Ważny symbol w historii Polski.

Odszukaj na wystawie obrazy wymienione poniżej. Połącz obrazki z nazwiskami artystów i tytułami oraz pasującymi cytatami literackimi.

A

PIOTR MICHAŁOWSKI
NAPOLEON NA KONIU
1835-1837

B

JÓZEF SIMMLER
POŻEGNANIE
WACŁAWA Z MARIĄ
1856

C

STEFAN FILIPKIEWICZ
WIDOK TATRZAŃSKI
1904

D

JAN MATEJKO
ZAWIESZENIE DZWONU
ZYGMUNTA NA WIEŻY
KATEDRY W KRAKOWIE
W 1521 ROKU
1874

1

*Bitwa! gdzie? w której stronie? – pytają młodzieńce,
Chwytają broń; kobiety wznoszą w niebo ręce;
Wszyscy, pewni zwycięstwa, wołają ze łzami:
„Bóg jest z Napoleonem, Napoleon z nami!”*

ADAM MICKIEWICZ
PAN TADEUSZ (FRAGMENT)
1834

2

*O Zygmuncie, słyszałem ciebie
i natychmiast poznam, gdy usłyszę.
Niech ino się twój głos zakolebie
i przenikliwy wżre się w ciszę.*

STANISŁAW WYSPIAŃSKI
WYZWOLENIE (FRAGMENT)
1902

*Dzwon królewski:
Siedziałem u królewskich stóp,
królewski za mną dwór:
synacek i kilka cór,
Włozka – a wielki chór
kleru zawodził hymny;
a dzwon wschodził.
Patrzali wszyscy w górę,
a dzwon wschodził –
zawisnął u szczytów
i z wyżyn się rozdzwonił...*

STANISŁAW WYSPIAŃSKI
WESELE (FRAGMENT)
1901

3

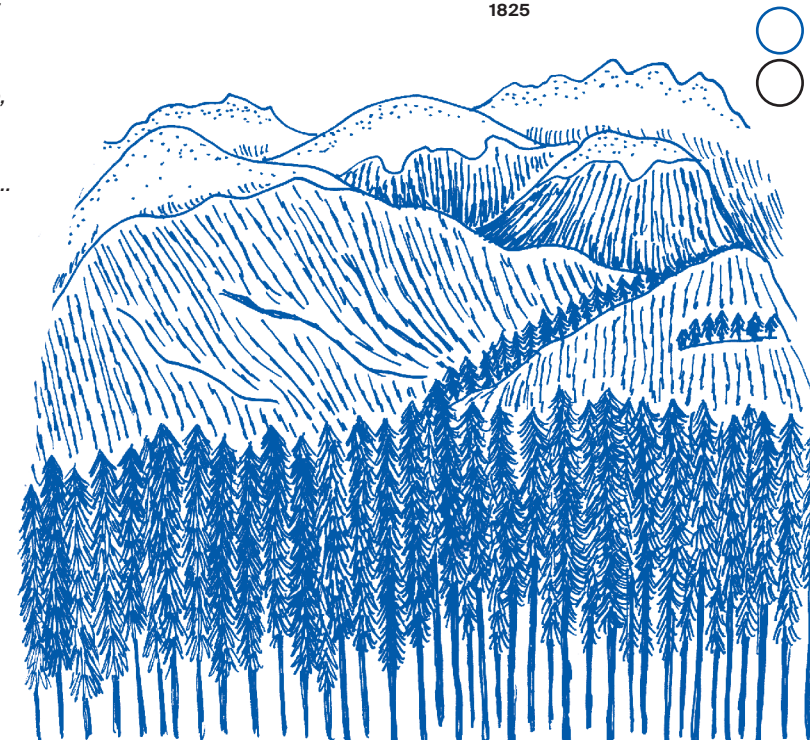
*Ciche, mistyczne Tatry, owe wieczne głusze
zimowych, śnieżnych pustyń, owe zapadliska
nie dostępne wśród złomów, gdzie jeden się wciska
mrok i gdzie wicher końcem swych skrzydeł uderza
z głuchym jękiem, jak końskie na polu kopyto,
uderzające w zbroję martwego rycerza:
ty, pustko, w siebie wołasz błędną ludzką duszę...*

KAZIMIERZ PRZERWA-TETMAJER
POEZIE, SERIA VI
1910

4

*Padła w drogie objęcia i wygiętą kibić
Żal z taką drżącą trwogą do niego chciał przybić,
[...]
Że gdy z tych smutnych pieszczot wydzierał swą wolę,
Jakby je zrywał z serca, takie w nim czuł bole.
Nie – zostać niepodobna – chyba sławę skazić,
I zawdzięczając miłość, na wstyd ją narazić!*

ANTONI MALCZEWSKI
MARIA (FRAGMENT)
1825

Na wystawie wskaż dzieło, które:

najlepiej wyraża tytuł wystawy „Polska. Siła obrazu”

jest najbardziej nowoczesne w formie

jest najbardziej wzruszające

najbardziej ci się podobało

przedstawia najbardziej interesującą historię

mogło się najbardziej podobać widzom, którzy oglądali tę wystawę we Francji.

PATRONAT NARODOWY
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
ANDRZEJA DUDY
W STULECIE ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW
MINISTRA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

WYSTAWA ZORGANIZOWANA PRZEZ MUZEUM NARODOWE W WARSZAWIE WE WSPÓŁPRACY
Z MUSÉE DU LOUVRE-LENS, MUZEUM NARODOWYM W POZNANIU I INSTYTUTEM ADAMA MICKIEWICZA

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW MKiDN JAKO CZĘŚĆ KOORDYNOWANEGO PRZEZ INSTYTUT ADAMA MICKIEWICZA
MIĘDZYNARODOWEGO PROGRAMU KULTURALNEGO REALIZOWANEGO
W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO NIEPODLEGŁA NA LATA 2017-2022

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

MECENASI MUZEUM

PARTNER MUZEUM

PARTNER
LOGISTYCZNY

PARTNER
TECHNOLOGICZNY

WSPÓŁPRACA

PATRONAT AMBASADORA
FRANCJI W POLSCE
FRÉDÉRICA BILLET

PATRONAT

AkzoNobel

PATRONI MEDIALNI

MW / Muzeum Narodowe
w Warszawie

teksty Urszula Król
projekt graficzny Homework /
Kasia Walentynowicz